

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.6.1.2025.KJ

Pani
Magdalena Szwej
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielawie
ul. 3 Maja 20
58-260 Bielawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Do podpisanego w dniu 25 lutego 2025 r. protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wrocław, dnia 28 marca 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Magdalena Szwej zatrudniona na stanowisku Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie od dnia 9 września 2019 r. (dowód: akta kontroli, str. 14)
Zakres kontroli	Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 13 stycznia 2025 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ² , 2. § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ³ Plan kontroli na I półrocze 2025 r. (KO-KZ.430.9.2024.MK), zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 20 grudnia 2024 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 13 stycznia 2025 r. do dnia 31 stycznia 2025 r.
Kontrolerzy	1. Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.14.2025.KJ z dnia 9 stycznia 2025 r., 2. Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.15.2025.KJ z dnia 9 stycznia 2025 r. (dowód: akta kontroli, str. 9-11)

¹ dalej „Ośrodek” lub „OPS”

² t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm., dalej „ustawa o pomocy społecznej” lub „ustawa”

³ Dz. U. z 2020 r., poz. 2285, ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

II. Ocena kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialność za realizację zadań ponosi Pani Magdalena Szwej – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Ustalenia kontroli

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 13-15 stycznia 2025 r. w OPS w Bielawie ustalono, co następuje.

Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych wydawał Dyrektor Ośrodka, który działał w tym zakresie na podstawie upoważnienia zawartego w piśmie Burmistrza Miasta Bielawy z dnia 9 września 2019 r.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 oraz 16a ustawy o pomocy społecznej nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski/ nie było zgłoszeń o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),

- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Bielawa nie realizuje zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 2a, 3b ustawy o pomocy społecznej dotyczących przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2), organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a) oraz przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b), gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą brak było wniosków o udzielenie wsparcia w tym zakresie.

Gmina Bielawa nie prowadzi domów pomocy społecznej. Potrzeby mieszkańców Gminy w tym zakresie OPS zapewnia kierując w pierwszej kolejności osoby do dps znajdującego się najbliżej ich miejsca zamieszkania.

Na terenie Gminy Bielawa funkcjonują: Dzienny Dom „Senior+” w Bielawie oraz Klub „Senior+” w Bielawie, które są jednostkami organizacyjnymi Gminy Bielawa (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej).

Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6, 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),
- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego - zadanie realizowane od 1 stycznia 2024 r. (pkt 10).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o ww. formy pomocy.

W okresie objętym kontrolą OPS w Bielawie nie przyznawał i nie wypłacał zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (art. 18 ust. 1 pkt 4). We wrześniu 2024 r. na terenie Gminy Bielawa wystąpiła powódź. Ośrodek rozpatrzył 13 wniosków wydając 13 decyzji odmownych z powodu braku przesłanek do zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej.

Gmina Bielawa prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy w Bielawie, typu: A - dla osób przewlekłe psychicznie chorych, B - dla osób upośledzonych umysłowo i C - dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (art. 18 ust 1 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

W kontrolowanym okresie Dyrektor OPS w Bielawie nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz obywateli, jednakże wszystkie zainteresowane osoby pouczano o sposobie i trybie wytaczania powództwa o alimenty oraz pomagano sporządzać stosowne wnioski do sądów (art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, jednakże wszystkie zainteresowane osoby pouczano o sposobie i trybie ubiegania się o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami. Ośrodek udostępniał także wzory wniosków i pomagał w skompletowaniu niezbędnej dokumentacji, a następnie przysyłał je na prośbę klientów do właściwych organów (art. 110 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej).

Dyrektor OPS w Bielawie składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie realizował wypłatę świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁴.

Dyrektor OPS w Bielawie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

⁴ t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 337.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł miesięcznie, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Dodatek, ten nie jest wliczany do minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych, zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁵. W aktach osobowych pracowników socjalnych Ośrodka znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie tego dodatku oraz podpisane zakresy czynności, uprawnień i obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Bielawa, zamieszkałą przez 26 412 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2024 r. i 13.01.2025 r.) w tym 974 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2024 r.) oraz 74 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 13.01.2025 r.). W OPS w Bielawie na dzień kontroli zatrudnionych było 15 pracowników socjalnych (15 etatów) świadczących pracę socjalną.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku OPS w Bielawie powyższy wskaźnik jest spełniony.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W zakresie realizacji zadań dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie dożywiania dzieci, udzielono stronom pomocy w formie jednego posiłku dla dzieci bez wskazania jego rodzaju.
2. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku dla dzieci, w uzasadnieniu decyzji wskazywano: *Zasilek będzie wypłacony (...)*. Uzasadnienie decyzji przyznających pomoc w formie posiłku odnosi się do pomocy w formie pieniężnej i jest nieadekwatne do rodzaju przyznanej pomocy.

Art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶ wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie i uzasadnienie. Pierwszy z przywołanych elementów – rozstrzygnięcie, jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 ze zm.

⁶ (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572), zwanej dalej „k.p.a.”

spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

Drugi z elementów – uzasadnienie winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się, dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowane ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

W zakresie realizacji zadań dotyczących dożywiania osób dorosłych stwierdzono:

1. W sprawach nr 4 (R.H.) decyzjami Nr OPS.DPI.5121.2.2024.DW.1100 z dnia 14.06.2024 r. i Nr OPS.DPI.5121.2.2024.DW.0445 z dnia 28.02.2024 r. oraz nr 5 (S.Ł.) decyzją Nr OPS.DPI.5121.6.2024.KH.1447 z dnia 23.08.2024 r. udzielono stronom pomocy w formie posiłku dla osób dorosłych. W podstawie prawnej powyższych decyzji wskazano art. 48b ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, dotyczący przyznania posiłku dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole.
2. W powyższych sprawach nr 4 i nr 5 dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku dla osób dorosłych, udzielono stronom pomocy w formie jednego posiłku bez wskazania jego rodzaju.
3. W powyższych sprawach nr 4 i nr 5 dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku dla osób dorosłych, w uzasadnieniu decyzji wskazywano: *Zasilek będzie wypłacony (...)*. Uzasadnienie decyzji przyznających pomoc w formie posiłku odnosi się do pomocy w formie pieniężnej i jest nieadekwatne do rodzaju przyznanej pomocy.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna wśród nich znajduje się podstawa prawna decyzji, która powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

Ponadto analogicznie jak w sprawach dotyczących dożywiania dzieci decyzje administracyjne należy sporządzać rzetelnie.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowość:

1. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych dotyczących:
 - dożywiania dzieci w zakresie błędnego sformułowania rozstrzygnięcia i uzasadnienia;
 - dożywiania osób dorosłych w zakresie błędnego sformułowania podstawy prawnej, rozstrzygnięcia i uzasadnienia.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieścisłości i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa

materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Winno odzwierciedlać i być zgodne z normami prawa powszechnie obowiązującego i normami prawa miejscowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5 i pkt 6 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Dyrektora jednostki kontrolowanej, drugi do Burmistrza Miasta Bielawy, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEJ

Magdalena Stefańska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Bielawa
2. a/a

OWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
G. W.
Pocztą Elektroniczną